

BLENDED LEARNING: ПЕРЕВАГИ І НЕДОЛІКИ

Пилипенко О.О.,

*к.е.н., доцент кафедри фінансів та обліку,
Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського,
e-mail: pylypenko.olha@tnu.edu.ua,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3997-9108>*

Технологія Blended learning (змішаного навчання) набуває все більшої актуальності з зв'язку з процесами діджиталізації, підвищення мобільності студентів, а також пандемією COVID-19, яка внесла корективи практично в усі сфери життєдіяльності суспільства.

Мета дослідження полягає у виявленні основних переваг та недоліків застосування технології змішаного навчання в закладах вищої освіти.

Для досягнення мети застосовувались такі методи дослідження: теоретичні (вивчення, аналіз, систематизація, узагальнення наукової літератури з проблеми дослідження) та емпіричні (спостереження за педагогічним процесом; педагогічний експеримент).

Термін «змішане навчання» (blended або hybrid learning) передбачає поєднання офлайн- та онлайн-навчання у різних пропорціях. Ця концепція з'явилася ще в 1990-х роках як протипага онлайн-навчання, проте вивчати та впроваджувати її почали лише з 2000-х [1].

Змішане, або комбіноване навчання поєднує в собі найкраще з двох навчальних середовищ: традиційного очного навчання в аудиторії та високотехнологічного електронного навчання.

Згідно останніх досліджень в рамках теорії поколінь, визначено, що до 2030 року покоління мілленіалів не просто будуть частиною корпоративного ландшафту, а становитимуть 75 відсотків домінуючого покоління. У зв'язку з цим, будуть змінюватись компетенції майбутніх фахівців, отже виникає необхідність у застосуванні нових підходів до їх навчання [2].

Застосовуючи технологію Blended learning, можна залучити до активного навчання всіх типів студентів: тих, хто краще вчиться в традиційному структурованому середовищі, що включає особисту взаємодію з викладачем, та незалежних особистостей, які краще навчаються за допомогою напівавтономного навчання на комп'ютері. Для цього викладачам буде корисно ознайомитися з поведінковою методикою DISK, яка допомагає розпізнати особливості поведінкового типу людини і виявити, наскільки він підходить для роботи над конкретними завданнями [3].

Важливою відмінністю змішаного навчання від традиційної системи є активне використання інтернет-технологій та застосування більш різнобарвного та мотивуючого медіа-контенту, щоб знайти матеріал і отримати нові знання. Наприклад, Youtube, Miro, Kahoot, Mentimeter, Padlet, Flippity та інші. Таким чином, технології стають повноцінною частиною навчального процесу. При цьому також відбувається поєднання різних підходів, способів подачі інформації, видів роботи.

При застосуванні змішаного навчання також змінюється і роль викладача. Він переходить від авторитарної моделі поведінки (викладач як гуру) до ролі партнера, провідника, коуча, ментора, фасилітатора навчального процесу. Тобто, людини, яка організовує навчання так, щоб усі студенти були максимально залучені і показали свої якості: креативність, ініціативність тощо. Змішане навчання дозволяє викладачам глибше зрозуміти потреби кожного студента, з яким вони працюють, та досягнути вищих рівнів викладацької майстерності.

В умовах змішаного навчання студенти можуть опрацьовувати теоретичну складову програми вдома, переглядаючи відео та вивчаючи супровідні матеріали. Після цього на практичних заняттях та семінарах з викладачами та одногрупниками виконують практичні вправи, або працюють у групах над проектом. За такої моделі викладачі стають модераторами освітнього процесу. Під час взаємодії вони визначають, наскільки добре розуміють тему окремі студенти, і внаслідок цього можуть змінювати спосіб роботи з групою.

Дослідники у сфері освіти Чарльз Греєм та Джаред Стайн [4] виділяють три основні переваги системи змішаного навчання: доступність, покращення навчального процесу та зменшення витрат.

Доступність та зручне користування. Самостійне опрацювання частини матеріалу робить навчальний процес більш гнучким. Слухачі курсу можуть проглянути його у такому місці та темпі, який зручний саме для них. Студенти можуть самостійно структурувати проходження того матеріалу, який їм потрібно засвоїти. Наприклад, повертатись до попередніх тем, інших пов'язаних дисциплін, шукати додаткову інформацію, конспектувати тощо. Крім того, вбудовування технології асинхронної інтернет-комунікації в «живі» освітні курси сприяє отриманню одночасно незалежного і спільного навчального досвіду. Помічено, що використання інформаційних та комунікаційних технологій покращує ставлення до отримання знань, а також якість комунікації між студентами і викладачами.

Покращення навчального процесу. Згідно з дослідженнями у різних сферах, система змішаного навчання є більш ефективною, ніж звичайне навчання у аудиторії чи онлайн-навчання, незалежно від напрямку курсу. Це відбувається завдяки:

Кращому дизайну інструкцій. Найчастіше курси за системою змішаного навчання є більш спеціалізованими. Це означає глибоку методичну розробку та дизайн інструкцій для конкретного курсу та роботи у ньому.

Кращій орієнтації. За системи змішаного навчання студенти не просто отримують настанови від викладачів чи спираються на програму курсу. Вони опановують інструментарій для самостійної навігації та пошуку матеріалу у межах теми.

Врахуванню індивідуальних можливостей. Робота з онлайн-матеріалами дозволяє студентам рухатися у власному темпі, а не наздоганяти решту групи. У деяких випадках електронна система (якщо це передбачено курсом) надає учням зворотній зв'язок, відповідно до якого вони можуть заповнювати пропущені теми чи повертатися до тих, які забули.

Підвищенню рівня залученості внаслідок соціальної взаємодії. За традиційної системи навчання студенти не завжди працюють над певною темою усією групою. Крім того, дехто відчуває труднощі у взаємодії з великими групами людей. Тому працюючи онлайн, змішане навчання навпаки найчастіше стимулює командну роботу.

Моніторингу часу на завдання. Онлайн-платформи дозволяють встановлювати дедлайни, бачити кількість часу, яку витрачають студенти на виконання різних завдань. Отже, це дає можливість корегувати навчальний процес та роботу з конкретними студентами.

Зменшення (чи гнучкість) витрат. Система змішаного навчання може оптимізувати витрати на використання приміщення чи розробку додаткових матеріалів. Так, учні працюють онлайн і не потребують, наприклад, роздрукованих додатків для певного матеріалу. Змішане навчання також може вирішити проблему з наданням підручників, оскільки учні можуть працювати з матеріалами без паперових аналогів.

Крім того, перевага Blended Learning полягає в тому, що один викладач може навчати багато людей одночасно. Змішане навчання дозволяє викладачам перерозподілити ресурси і підвищити успішність. Технологія змішаного навчання вчить викладачів і студентів організовувати і планувати роботу самостійно, незалежно отримувати і аналізувати знання, шукати і відбирати інформацію, приймати рішення, формувати навички презентації проєктів, займатися самоосвітою.

Серед недоліків Blended Learning можна виділити: підвищені вимоги до мотивації студентів навчатись самостійно, більші витрати часу на цифровізацію матеріалів, перевірку та надання коментарів на роботи студентів, нерівномірну ІТ-грамотність учасників освітнього процесу, залежність від технічних засобів, наявності високошвидкісного інтернету, тарифів інтернет-провайдерів. Найчастіше перешкодою для впровадження цього підходу стає низький рівень володіння технологіями, тому для викладачів і студентів необхідне додаткове навчання роботі з освітніми платформами, засобами відео-конференцій, інтерактивними додатками тощо. Ще один «гальмуючий» фактор - змішане навчання вимагає технічної підтримки і певних витрат на створення відеоматеріалів, навчальних програм і тестувальних модулів.

Отже, практична цінність отриманих результатів полягає в систематизації основних переваг і недоліків сучасної технології змішаного навчання в закладах вищої освіти та обґрунтуванні необхідності їх застосування з метою розвитку креативності, підвищення рівня конкурентоспроможності, професійного зростання сучасних фахівців різних спеціальностей.

Список використаних джерел:

1. *What is Blended Learning? A Guide to Everything You Need to Know.* URL: <https://elmlearning.com/blended-learning-everything-need-know/> (дата звернення: 02.03.2021).
2. *Howe N., Strauss W. Millennials Rising: The Next Great Generation.* Vintage Books, 2000. 415p.
3. *Леонова Е. Методика DISC в работе HR-специалистов: что это и как использовать.* URL: <https://cutt.ly/kMAPQI> (дата звернення: 02.03.2021).
4. *Stein J., Graham Ch. R. Essentials for Blended Learning: A Standards-Based Guide.* 2014. Taylor & Francis. 210p.